

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПРАКТИЧЕН ПРИСТАП ВО КЛИНИЧКА УРОЛОГИЈА“ ОД НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ Д-Р МАЈА СОФРОНИЕВСКА-ГЛАВИНОВ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.2002-34/35 од 295. седница на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки, одржана на 23.1.2023 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Јован Ивчев, вонреден професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
  - д-р Сотир Ставридис, вонреден професор на Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје
- за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ПРАКТИЧЕН ПРИСТАП ВО КЛИНИЧКА УРОЛОГИЈА“** од **насловен доцент д-р Маја Софрониевска-Главинов**, наменет за студентите на прв и втор циклус студии на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Приложениот ракопис е дел од Годишниот план и програма за издавачка дејност на Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, усвоен за издавање во 2023 година. Приложениот ракопис за рецензија е во согласност со Наставната програма за предметот Урологија и ја опфаќа наставната содржина предвидена во студиската програма за којашто е наменет, а може да се користи и од студентите на други студиски програми кои го слушаат овој предмет.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот се состои од 98 страници во А4 формат, поделени во 8 поглавја, со наведени прилози, односно 40 слики и 8 табели. Презентираните табели и слики прегледно ги прикажуваат најважните компоненти од секое поглавје од наставните единици на овој предмет. Во делот за користена литература се цитирани 20 референци од релевантни извори, актуелни во областа, кои се со најнов датум. Според обемот на содржината, соодветно на фондот на часови, ги задоволува критериумите за објавување на рецензиран практикум во електронска форма според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ и овозможува комплетно покривање на предметната програма.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: На Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во е-библиотека, нема објавено учебно помагало со ист ваков наслов. Објавени се практикум и скрипта по урологија во е-библиотека на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во 2022 година, кои се цитирани во *користена литература* при изработка на овој практикум, кој се надоврзува и ги дополнува истите од клинички аспект. Презентираното учебно помагало одговара на предметната програма по предметот Урологија на студиската програма Општа медицина, акредитирана на Факултетот за медицински науки и како такво ќе биде важна литература наменета за студентите.

Во практикумот на кратко се сумирани најважните податоци од клиничкиот пристап во препознавање на симптомите и знаците на уролошките болести и нивното дијагностицирање. Во практикумот се изнесени и актуелни новини од оваа дисциплина и тоа преку консултирање на нови неодамнешно објавени библиографски податоци и понови изданија на ревидираните учебници за урологија.

Краток опис на содржината: Овој практикум се состои од вовед и осум поглавја кои имаат за цел концизно да ги наведат клучните аспекти на историјата на болест и иследувањата за секој вообичаен уролошки симптом и/или знак.

При неговата изработка се користени податоци, алгоритми и сознанија од најновата современа светска литература, литература издадена од домашни еминентни автори, како и сопствените искуства во клиничкиот пристап на пациентите со уролошка патологија.

Практикумот е систематизиран на начин кој ќе им овозможи на студентите лесно меморирање на материјата и е адаптиран како водич во секојдневната клиничка пракса.

Практикумот започнува со кратка содржина која ги опфаќа сите теми и поттеми за информирање на студентите, по што следи краток предговор. Во него се истакнуваат важноста на клиничкиот пристап во дијагностицирање на уролошките пациенти и препознавањето на симптомите и знаците на уринарните болести.

По предговорот е даден краток вовед во кој накратко се објаснети дефинициите за болест и карактеристиките на болеста.

Во првото поглавје *Анамнеза* авторката дава детално објаснување на земање податоци од пациентот и пластично ја објаснува важноста на секој податок.

Второто поглавје *Симптоми на уринарните болести* ги дефинира и ги опишува подетално сите симптоми кои се најчеста поплака на уролошките пациенти, давајќи акцент на објаснувањето низ примери која е разликата помеѓу симптом и знак на болеста. Се состои од пет потпоглавја кои ја дефинираат болката и видовите на болка во зависност од анатомската локализација и ги разграничуваат машките од женските симптоми и симптомите на метастатска болест.

Во третото поглавје *Знаци на уринарните болести* се дефинирани знаците на уринарните болести и се состои од шест потпоглавја кои имаат за цел да ги систематизираат знаците на уролошките заболувања, да ги објаснат причините за нивно појавување, како и начинот на нивно дијагностицирање и третман од практичен клинички аспект.

Четвртото поглавје *Физикален преглед* ја опишува важноста на општите принципи на добар физикален преглед кај уролошките пациенти и се состои од потпоглавја кои детално го објаснуваат физикалниот преглед по анатомски целини, пластично објаснувајќи ја важноста и целта на прегледот, но и низ слики ги прикажува техниките.

Петтото поглавје *Клинички карактеристики на туморски маси* ја дефинира и ја објаснува важноста на дијагностицирање на туморските структури по анатомски сегменти. Се состои од три потпоглавја кои се осврнуваат на анатомските и клинички карактеристики на патолошката маса, но и на специфичните дијагностички пристапи.

Шестото поглавје *Акутна бубрежна инсуфициенција* ги опишува етиологијата и клиничката манифестација на акутната бубрежна инсуфициенција со цел да се добие увид во разликата од акутна уринарна ретенција и да се препознае правовремено.

Во седмото поглавје *Хронична бубрежна инсуфициенција* авторката ја објаснува етиологијата, патофизиологијата и третманот како би се направила дистинкција од уринарните болести.

Во осмото поглавје *Евалуација на случај во урологијата* е дадено детално објаснување на патеката по која треба да се раководи докторот при клиничкиот преглед на уролошкиот пациент. Дадени се насоки на редоследно упатување на пациентот на соодветни дијагностички постапки и процедури и објаснета е нивната важност.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот „Практичен пристап во клиничка урологија“ е наменет за студентите од студиската програма Општа медицина на Факултетот за медицински науки и се однесува на практичната едукација на студентите од истоимениот предмет. Се очекува дека ова учебно помагало – практикум ќе им помогне на студентите во запознавањето, совладувањето и систематизирањето на практичните знаења и вештини од оваа медицинска и хируршка област.

Предложениот ракопис за практикум „Практичен пристап во клиничка урологија“ на систематичен, едноставен и пристапен начин ги елаборира редоследно чекорите во клиничкиот пристап кон уролошките пациенти, со што на студентите ќе им овозможи лесно, концизно и едноставно совладување на содржините по предметот. Содржините кои се опфатени во него ќе дадат голем придонес во текот на едукацијата и ќе обезбедат идните здравствени работници да се здобијат со базични и напредни познавања за добар практичен пристап во дијагностицирањето и третманот на уролошките пациенти. Практикумот би можеле да го користат и студентите од другите студиски програми на Факултетот за медицински науки, а понатаму и дипломираните студенти, како брз прирачник за потсетување на материјата од оваа област.

Согласно со нашиот презентирач извештај, со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да го прифати ракописот со наслов „Практичен пристап во клиничка урологија“ од насловен доц. д-р Маја Софрониевска-Главинов и истиот да биде објавен како учебно помагало - практикум во електронска форма за студентите на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Јован Ивчев, вонреден професор, с.р.

Д-р Сотир Ставридис, вонреден професор, с.р.